

SZÁM.

fejtesé
asótár-
akarsz
n nem
Meisz-
rossz
ren-
tietek
berth
rülhet
meg-
okszor
óimtól
Forgó
sorai
nböző
k köz-
vözle-
»Leá-
pokát
ahiva-
Olga.
csak
tudod,
ászló-
olvas-
Sza-
metke,
mezőre
nincs
érde-
en vet-
oltán.
mind
ntreu
Forgó
Forgó
zeket
száry
név,
nem
s nem
, sem-
vélről

Hajós
Jenő

napi-

ada-
si.

épület.

KIS NEMZET

SIKERÜLT PRÓBA. (Lásd a 119. lapon.)

XXXV. kötet, 8. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1888. augusztus 19-én.

SZILAJ KATA.

— Elbeszélés. —
(Folytatás)

SZILAJ Dánosi már haza érkezett, csak hogy nem azon az uton, a melyen Katicza várta. Azt hitte, hogy Katicza a kapuban fogja lesni s faggatózni fog, hogy bár későre jár az idő, nyargalhasson még ma a csacsin. De Katicza nem volt ott.

— Ezt szeretem. Ugy látszik, az a nyughatatlan gyerek mégis csak kezd kissé türelemhez szokni.

Jó kedve azonban alig pár perczig tartott. A szép nyári estén kísétáltak a mamával a kertbe s amint a kis kerti lak előtt haladtak el, természetesen rögtön szemökbe tünt a betört ablak s bent az összezuzott növény.

— Oh, ki tette ezt! kiáltá Dánosiné egészen izgatottan. Az én kedves szép növényem! Tönkre van téve!

— Már ez nagy gonoszság! szólt Dánosi haraggal. Valaki szándékosan zuzhatta be az ablakot, ha csak a gyerekek nem pajkoskodtak itt.

— Oh, tudják ők, hogy ezen a tájon nem szabad játszaniok, dobálózniok.

— Tudják, tudják, de mégis megtehették. Kivált ez a mi Katiczánk már nagyon is sokat követ el olyat, a miről tudja, hogy nem szabad.

— De ezt nem tette, szólt a mama. Arról jót állok, hogy nem tette. Sok bohócsinyt követ el, pajzánkodik, de a világért sem tenné tönkre az én kedves virágomat. Sokkal jobban szeret.

— Meghiszem, hogy nem szándékosan tette. De nagy a gyanum... no's,

majd megtudjuk. Ha tette, meg fogja valani. Ámbár tulajdonképen nem is kellene várnia a kérdést, már jelentkeznie kellett volna.

Nem sokára vacsorához ültek. Együtt voltak mind, csak Katicza hiányzott. Keresték, de nem volt sehol a házban. Az apa összeráncolta homlokát.

— Ime világos, hogy ő a bünös. Elbujt valahová, mert fél a büntetéstől az összetört ablak és virág miatt.

— Az összetört ablak miatt? kiáltott fel Zsófi akaratlanul. Oh...

De Kálmán az asztal alatt figyelmeztetőleg oldalba ütötte s Zsófi elhallgatott, Dánosiné pedig magyarázólag mondá:

— Igen, valaki betörte a kis kerti lak ablakát s a nehéz üveg agyonzuzta egyik kedves virágomat. Még nem tudjuk, hogy történt... úgy látszott, mintha kővel zuzta volna be valaki, de bent nem találunk követ.

— Ki tudhatja, mivel hadonázott ott Katicza? szól az apa boszusan. De most már bizonyosnak tartom, hogy ő tette. Azért rejtőzik.

— Nem, ő nem tette. Vagy ha mégis ő tette, nem rejtőzik. Megígérte nekem, hogy többé nem fog megszökni, sem elrejtőzni, és a mit megígér, azt meg is tartja. Inkább attól félek, hogy valami baj érte. Utána kell nézni... mit törődöm én azzal a növénynyel, mikor leányom tünt el.

A jó mama rögtön fölkel az asztaltól s az apa is követte, kissé boszusan is, aggódva is mondván:

— De hát már örökké keresni kell ezt a szilaj gyermeket! Addig-addig üzi, míg egyszer komoly bajba keveredik.

Kin
Kálmán
szemrehá

— I
hallgatni
te zuzta

— M
mit kérd
rulva. M
lesz... his
rá sem g
kis növén
aggódnak
magam d

— C
tán a te c
czát gyan
Katicza e
volna me

— F
dom én
akkor mi
sem volt
még ink
valami s
Katicza
haza ke
bácsiékat

Kál
elégge ki
kának n
fejét, de

— I
te dolgo

Kin
kutatás.
kertet, I
A keresé
tal soká

Kimentek intézkedni s Zsófiika és Kálmán magukra maradtak. Zsófiika szemrehányólag szólalt meg:

— De Kálmán! Hogy tudtál most hallgatni? Mért nem mondtad meg, hogy te zuztad be az ablakot és nem Katicza?

— Miért nem! Miért nem! Ugyan mit kérdezted? felelé Kálmán elpirulva. Majd megmondom, mikor ideje lesz... hiszen hallottad, hogy most már rá sem gondolnak arra az egész hitvány kis növényre, csak Katicza eltűnésén aggódnak, ilyenkor nem beszélhetek a magam dolgáról.

— Oh! Csakhogy ez most nem pusztán a te dolgod... hallottad, hogy Katiczát gyanúsítják és a bácsi azt hiszi, hogy Katicza e miatt rejtőzött el. Most kellett volna megmondanod...

— Eh, ne okoskodjál... jobban tudom én azt... ha most mondom meg, akkor mindjárt tudják, hogy semmi oka sem volt e miatt elrejtőzni s akkor a néni még inkább megijed és azt hiszi, hogy valami szerencsétlenség történt. Pedig Katicza elbolyongott valamerre, majd haza kerül. Csak nem rémithetem a bácsiékat?

Kálmán úgy gondolta, hogy ezzel eléggé ki van mentve hallgatása; Zsófikának nem tetszett a dolog, rázta is a fejét, de Kálmán megint csak rákiáltott:

— Különbén akárhogy van, nem a te dolgod; mondtam már.

Kint ezalatt megindult a keresés, kutatás. Bejárták az egész házat, udvart, kertet, kiáltoztak is, de jó ideig hiába. A keresés azonban mégsem tartott ezutal sokáig, mert a mint a szomszédban

kérdezősködtek, ott azt a hirt hallották, hogy este mintha a Katicza hangja hallatszott volna a két udvar közti fal mellett lévő istálóból.

— Ott a csacsi van... bizonyosan ott rejtőzik! szólta Dánosi.

Csakugyan ott találták, a szalmán fekvé s álomba merülve. Arczán még lát-szottak a lepergő könyvek.

Apja fölemelte s Katicza, a mint fölébredt s szétnézett, örvendve kiáltott fel:

— Jaj de jó, hogy ide jöttél, apácska! Nem jó a szalmán aludni... és olyan éhes is vagyok!

— Pedig megérdemelnéd, hogy itt maradj és bőjtölj is, szólta az apa szigoruan. Ez még nem is elég büntetés azért, hogy összetörted a mama kedves virágát és újra elrejtőztél.

— Oh dehogy, kedves apa! Én nem törtem el semmit... igazán nem!

— Akkor hát minek bujtál el?

— Nem is bujtam el. Ott a dombon vártalak egész délután, apácska, és mikor még este felé sem jöttél, hát legalább látni akartam a kedves csacsimat, ide jöttem, aztán rám csukták az ajtót. Oh, annyit sirtam... meg féltem is, de végre elaludtam.

Az apa haragja persze rögtön elmult. Tudta ő is, hogy Katicza mindig igazat beszél. Tehát most az egyszer csakugyan ártatlan s még kellemetlen helyzetbe is jutott. Nyájasan meg-simogatta.

— Ez már más. Jőjj hát szaporán, még kaphatsz vacsorát.

Katicza megkerültén annyira örültek mindnyájan, hogy a törött ablakra és növényre nem is gondoltak többé. Legjobban örült pedig Katicza, hogy mégis jó ágyába került éjszakára.

— Mégis csak jobb itt, mint szalmán a csacsi mellett, gondolá.

Másnap reggel vidáman kezdték a napot. Délután lesz a nagy gyermek-mulatság, melyre a tanító meghívta őket. Egyikök sem volt még soha ilyen nagy gyermekmulatságon. Az időjárás pedig nagyon kedvezett.

A reggelenél Dánosi újra komolyan kérdezte Katiczától, csakugyan nem ő törte-é be azt az ablakot. De Katicza persze tagadta és mert igaza is volt, bátran szemébe nézett az apának. A szelid Zsófikára és a félénk Kálmánra nem is gyanakodtak s nem vették észre, mikor most meg Zsófiكا lökte titkon oldalba Kálmánt, mintha mondani akarná:

— Szólj már végre!

De Kálmán nem szólt. Később azzal magyarázta, hogy nem szólhatott, mikor annyian voltak együtt; majd megmondja a bácsinak vagy a néninek négyszem közt; különben is már mindegy, aztán voltaképp senki sem bűnös, mert hiszen véletlen baleset volt.

— Igen ám, csak hogy azon a tájon nem szabad dobálózni.

— Eh mit, szabad, nem szabad! Ne boszants örökké.

Kálmánon is beteljesült, hogy csak növeli a baját, a ki nem siet megvallani és jóvá tenni az elkövetett hibát. Mi alatt mindnyájan örvendeztek a délutáni kirándulásnak, ő titkon nagyon kedvetlen volt

s folyvást aggódott, hogy a kerti lakban majd megtalálják a lapdát, mely bizonyosan félregurult, de ha előkerül, el fogja árulni a bűnöst. És még ha legalább Zsófiكا nem tudna a dologról... De ez a lelkiismeretes kis leány utoljára még kifelesége a titkot időnek előtte. Ezért aztán már előre haragudott Zsófikára s boszantgatta, úgy, hogy Katicza is észre vette ezt, bár nem gyanítá az okot.

— Ohó, Kálmán urfi, neked nem szabad az én Zsófikámat bántanod, az csak nekem szabad.

— Ohó, Katicza kisasszony, nem sokat adunk már a hetvenkedésedre, felelé Kálmán. Tulajdonképen nem is illik, hogy szóba álljunk veled; a ki az istállóba megy aludni, az nem való uri gyermekek közé.

— Ugyan ne kezdjétek újra a pörölést, csitítá őket Zsófiكا. Bizony még valami pörpatvarba keveredtek, pedig tudjátok, ma délután lesz a kirándulás és könnyen kaphattok olyan büntetést, hogy itthon maradtok.

— Jaj de szeretném, ha módját ejtethetném, hogy Kálmán itthon cseppenne! ingerkedék Katicza.

— Csak hogy nem fogod módját ejtethetni, vágott vissza Kálmán. Én pedig nem mernék rá fogadni, valjon te nem maradsz-e itthon? Sőt nagyon hiszem, hogy délutánig még kiérdemelsz efféle büntetést.

— Fogadj vele, Zsófiكا, szólt Katicza nevetve. Fogadj vele abba, hogy ha vesztes lesz, ő marad itthon. Tetszik a fogadás?

(Folytatása a 118. lapon.)

... DÜHÖSEN UGATOTT. (Lásd a 121. lapon.)

(Folytatás a 116. laphoz.)

De már ilykép Kálmán mégsem mert fogadni, mert délutánig nem volt olyan nagy idő, odáig még Katicza is kibírhatta minden pajkos csíny nélkül. Ki is bírta s az ebédnél már nagyban folyt a tanakodás, hány óraker induljanak, a leányok melyik ruhát öltsek fel.

— A fehér ruhátokat öltétek fel, mondá a mama. A hajatokba pedig kössetek kék szalagot.

Erre Kálmán gunyosan nevetett.

— Igen ám! De Katicza hogy köt majd szalagot az ő kurtára nyirbált hajába? Az ugyan furcsa lesz!

— Ez már igaz, szól az apa. Lásd, te oktondi gyerek, hogy elcsúfítottad magadat csupa szeleburdi pajkosságból.

— El bizony, tóditá Kálmán. Majd fognak rajtad nevetni!

— Nem fognak nevetni, pattant föl indulatosan Katicza. Hogy mernének rajtam nevetni?

— Hogyne, mikor látni fogják Zsófikát az ő szép hajával s mellette a te kuszán megnyirbált tüskés fejedet!

Katiczát semmivel sem lehetett annyira megboszantani, mint ha Zsófikát akármiben is különbnek mondták. Most pedig nem tagadhatta, hogy mégis csak igaz, a mit Kálmán mond. De hát ezt nem lehet eltérni, így kifognak rajta. Hirtelen felugrott.

— Jól van, hát nevensenek, de akkor nemcsak rajtam fognak nevetni, hanem Zsófikán is, hahaha!!

S mielőtt valaki sejtette volna, mit tervez, a közeli varrósztalról ollót kapott fel és Zsófika mellett teremve, megra-

gadta ennek haját, hogy lenyírja. Zsófika ijedten kapta félre a fejét s csak egy kicsi csomócska haja esett áldozatul. Tovább pedig Katicza nem folytathatta a támadást, mert apja már észrevette a dolgot, fölugrott és megragadta az indulatoskodó leányt.

— Ez már mégis sok! szól az apa haraggal. Katicza, valóban szégyenkezni kell miattad. Ez már nem pajkos csíny, hanem gonoszság. Most már nem fognak rajtad nevetni, mert itthon maradsz. Aki ily meggondolatlanul tud indulatoskodni, az nem való vidám, jó gyermek mulató társaságába. Menj szobádba s maradj ott. Te pedig, Zsófika, menj és öltözködjél.

Vége volt a jókedvnek, melylyel eddig a kirándulásra készültek. Katicza makranczos duzzogással állt ott, de Zsófika is elkedvetlenedett.

— Kedves bácsikám, mondá szeliden, nem igen történt baja a hajamnak... Katicza csak tréfált... jöjjön Katicza is velünk!

De a gyermekek szinte megrettentek, mikor Dánosi újra megszólalt. Még soha sem látták ilyen nagy haragban.

— Egy szót se merjen szólni senki többé! parancsolá. Ugy legyen minden, a mint mondtam! Egy, kettő, — induljatok!

Zsófika ijedten sietett engedelmeskedni. Inkább szeretett volna maga is otthon maradni, annyira sajnálta azt a rakoncátlan Katiczát. S a mint ez szintén kilépett a folyosóra, hogy szobájába menjen, Zsófika nyájasan megfogta a kezét.

— Katicza, én nem haragszom ám egy csöppet sem... s úgy szeretném, ha te is eljöhetnél velünk. Talán még lehetne is... atyád bizonyosan megbocsátana, ha hozzá mennél és azt mondanád, hogy sajnálok...

— Csakhogy nem sajnálok ám, nem, azért sem! indulatoskodott Katicza. Vagy ha valamit sajnálok, hát csak azt sajnálom, hogy nem vághattam mind le azt a csúf hajadat.

(Folytatása következik.)

SIKERÜLT PRÓBA.

(Képpel a czímlapon.)

NAGY mester a Pali gyerek
 Ime a legujabb remek!
 Gyönyörű vitorlás hajó,
 Viz veszélyét jól megálló,
 Van hatalmas árboczfája,
 Zsebkendőkből vitorlája,
 Meg nem billen, föl nem fordul,
 Csak az a baj, hogy nem mozdul,
 Mert hát itt a kert végében
 A tócsán szél nem fúj épen.
 De ha a szél nem mozdítja,
 Hát a Pali meglóditja
 S azok ketten ott a parton:
 Boriska is és, úgy tartom,
 Kutyaéskája is úgy vélik,
 A mint ezt a próbát nézik:
 E hajónak ninesen párja,
 Kár hogy nem ülhetünk rája!

AZ ÁLLATOK BESZÉDE.

— Természetrizai csevegés. —

(Képekkel a 117. és 124. lapokon.)

TUDNAK-E az állatok beszélni? Bizonyosan sok kis olvasó kérdezte már ezt. Persze, nem afféle beszédet értve, mint a mesékben, a hol az állatok csak úgy beszélnek, mintha emberi nyelvök volna. Tudjuk, hogy ez csak mese, a valóságban nem lehetséges. Még az olyan beszédre sem vonatkozik a kérdés, minőt néhány madár: papagáj, seregély meg tud tanulni az embertől. Hanem azt szeretnék tudni sokan, hogy az állatok a maguk nyelvén egymás közt beszélnek-e valamiképen, vagyis ha egyik gondol valamit, tudja-e azt közölni a másikkal?

Nemcsak kíváncsi kis gyermekek kérdezik ám ezt s nem is olyan tréfás kérdés ez, mint talán látszik. Komoly tudósok is foglalkoznak vele és megfigyelik a különféle állatokat, hogy eldönthessék, vajjon azok csakugyan beszélnek-e egymással? Azt már az eddigi tapasztalásokból is majdnem bizonyosnak mondhatni, hogy az állatok csakugyan sokszor közlik egymással, a mit tudnak és gondolnak. Természetes, hogy nem tudnak és nem gondolkoznak ők oly világosan, mint az ember; azt sem mondhatjuk még biztosan, hogy az állatok mind megértik-e egymást vagy pedig minden fajnak külön nyelve van; de arról sok példa szól, hogy igen sokszor beszélnek egymással. Egy jeles természettudós a maga tapasztalásai-ból ezeket a példákat jegyezte föl:

Volt két kis kutyám, melyek majdnem elválhatatlanok voltak egymástól. Rendkívül fürge, élénk kis jószágok voltak s egy időben azt a kedvencz mulatságot találták ki, hogy falusi lakásom kapuja elé kiülve, nagy kaffogással üldözték az arra elhaladó szekereket, néha negyedórnyira is. Le akartam őket erről szoktatni s valahányszor kocsí után indultak, büntetést kaptak. Hogy pedig még inkább elsokjanak tőle, mindjárt megfenyegettem őket, mihelyt kiültek lesbe a kapu elé. A furfangos kis ebek azonban nem akartak lemondani multságukról s eredeti cselet gondoltak ki. Azt vettem észre, hogy többé nem ül ki mind a kettő a kapu elé, csak felváltva hol az egyik, hol a másik s eleinte azt hittem, már abba hagyták rossz szokásukat. Mert ha az egyik bent az udvaron szaladgál, akkor a másik bizonyosan nem fut egymaga a kocsí után. De mi történt? Mihelyt kocsí közeledett, a kapu előtt lesben álló kis kópé befordult az udvarra s néhányszor kaffantott, mire pajtása rögtön kisietett hozzá s együtt

neki eredtek a kocsí kereke jügatásának. És vissza sem együtt jöttek, hanem különböző utakon és időben. Szinte bizo-

nyosnak mondhatni, hogy a két kis eb megegyezett egymás közt, hogy ezentul így üzzék multságukat, miután együtt

lesben állniok nem lehet. Érkekes esetem volt egy nagy házörző kutyával is. Ezt messziről egy barátomtól kaptam s a mint

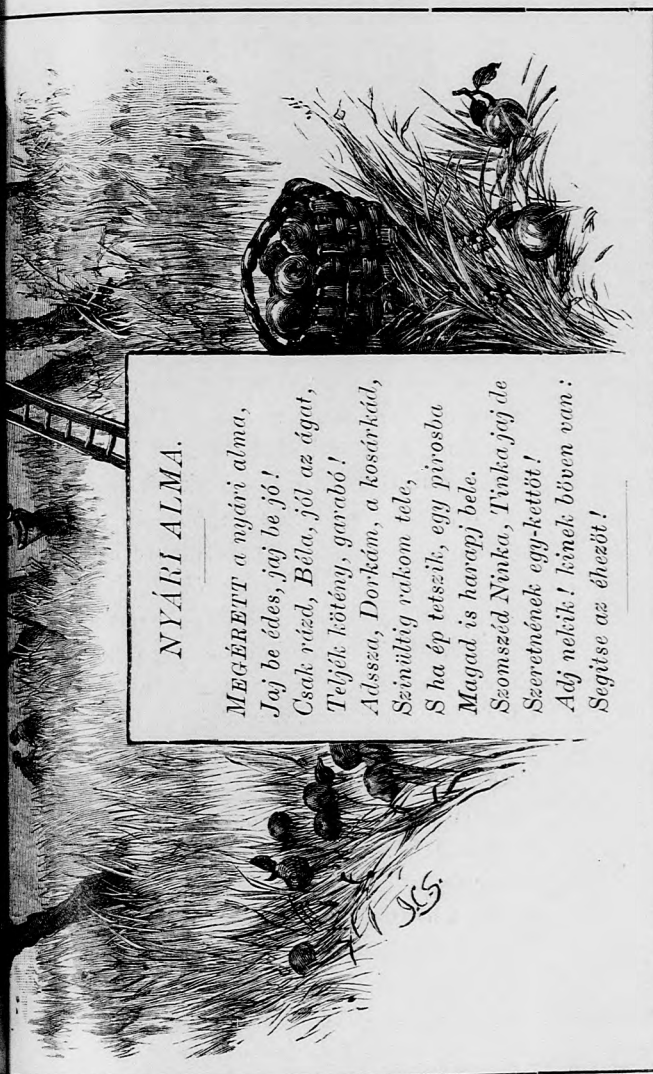
az utról megérkezett, kitünt, hogy igen barátságatlan, mérges állat. Alighogy a szekérről leeresztették, egy pillanatig kö-

hozám egyik cseléd, hogy baj van a kutyával, mert nem akar az asztal alól ki-

mozdulni s mindenkire ráfordul, a ki közeledik, még bizony megmar valakit. Próbáltam tehát magam is kicsalni onnan, de hiába s mert veréssel nem akartam elvadítani, gondolkozni kezdtem, mit tegyek vele, de éppen ekkor látogatóm érkezett és vagy egy órára távoznom kellett. Ez idő alatt két kis kutyám besompolygott a konyhába s ezekkel a haragos nagy eb hamar megbarátkozott. Viszszatértemkor együtt találtam őket. Hívtam a kicsinyeket s ezek rögtön engedelmesskedtek; aztán hívtam a nagyot s ime ez is szép csendesen előjött, engedte, hogy kivezessem és házikójába bekössem. Velem ezután nem is ellenkezett, de a mint cseléd vagy a házban levő gyermekek közeledtek feléje, dühösen ugatott és reájok szeretett volna rohanni (Lásd a képet 117. lapon.) De ez is hamar megváltozott. A két kis kutya vigan játszadozott mindenkivel, aztán eljárógatott látogatóba a házörző pajtáshoz. S ez mihamar barátságosan csóválta a far-

rülnézett, aztán egyenesen a konyhába futott, hol a fal mellett egy asztal alatt húzódott meg. Csakhamar panaszosan jött

kát, ha olyanok közeledtek, kikkel a kis pajtásai játszottak. Hogy mi történt? azt persze biztosan megmondani nem

NYÁRI ALMA.

MEGÉRETT a nyári alma,
Jaj be édes, jaj be jó!
Csak ránd, Béla, jól az ágot,
Teljék köténg, garabó!
Aussz, Dorikám, a kosárkád,
Színültig rakom tele,
S ha ép tetszik, egy pirosha
Magad is harapj bele.
Szomszéd Ninka, Tinka jaj de
Szeretnének egy-kettőt!
Adj nekik! Iének bőven van:
Segitse az éhezőt!

lehet; de nagyon valószínű, hogy a mérges nagy eb nemcsak egyszerűen megszokta látásunkat, hanem a kicsinyek valamikép közölték vele, hogy ezek a házbeliék, ezekre nem szabad haragudnia.

Még egy harmadik kis eset is arra mutat, hogy a kutyák megértik egymást.

Fürge két kis kutyám játszótársa volt Örzsikének is, a kulcsár leánykájának. Egy napon Örzsike azt a játékot gondolta ki, hogy maskarába öltözteti a két kutyát. Holmi fejkötőket, kendőketkerített elő s véletlenül épen arra jártam, mikor játékához fogott. Az egyik kutyácska türelmesen engedte magát felöltöztetni (Lásd a képet a 124. lapon.) s ezalatt a másik kíváncsian nézte, mi történik a pajtásával. De úgy látszik, nem tetszett neki a maskara-játék, talán félt, hogy valami veszedelem lappang ebben; elég az hozzá, mikor ő reá került volna a sor, elfutott a sarokba s onnan nagy kaffogással jelentette, hogy nem enged magából maskarát csinálni. Felöltözött pajtása ezalatt ideoda szaladgált a szobában s oda ment a makaeskodóhoz is. S ez nemsokára abba hagyta az ugatást, megint szelid és vidám lett, engedte magát felöltöztetni. Nem lehetett mást gondolnom, mint hogy pajtása közölte vele, hogy kár ellenkeznie, nincs ebben a játékban semmi veszedelem.

De nemcsak kutyáknál, hanem macskáknál is tapasztaltam ilyenféle érdekes esetet.

Volt egy nagy macskám, mely igen határozottan kimutatta, hogy kit szeret, kit nem szeret. A szobaleányt pedig nem szerette, alkalmasint mert ez valami

torkosságért egyszer megverte. Annyira nem szerette, hogy mihelyt a szobaleány a konyhába lépett, a macska kiment. Egyszer aztán kicsinyei voltak a macskának, de csak egyet hagyunk meg neki s ezt ott nevelte fel a konyha egyik sarkában számára oda készített kosárban. De a gyűlölt szobaleány miatt sok gondja volt. Mert nem csak maga menekülgetett ki, hanem szájába fogva kis fiát, ezt is mindig magával vitte. Lassacskán aztán a kicsi czicza megnőtt, nem szorult rá többé az öreg gondjaira, maga járt-kelt. És nem kis csodálkozásunkra a fiatal macska ép úgy kerülte a szobaleányt, menekült előle, mint az öreg. Pedig őt soha sem bántotta. Tehát csak azt következtethetni, hogy az öreg macska értésére adta a fiának, őrizkedjék a szobaleánytól, mert az veszedelmes ellenség, megverheti. Máستól nem huzódzott senkitől.

Hogy a madarak is tudnak egymással mindenfélét közölni, ismeretes dolog. És a madarokról már azt is mondhatjuk, hogy vannak bizonyos vészjeleik, melyeket mindnyájan megértének. Akár a fecske, akár a kis ökörszem vagy a házi tyúk hallatja a figyelmeztető hangot, azonnal megmozdul az egész környék minden szárnyasa, körülnéz és látva, honnan fenyeget a veszedelem, sietve elmenekül.

De nemcsak az általános vészkiáltást értik meg. Több esetben tapasztaltam, hogy a madarak máskülönbben is megértik egymást. Följegyzek néhányat a számos példából.

Volt a baromfi-udvaromon egy tyúk, mely szerette titokban valamely rejtett helyen lerakni tojását. Egy napon séta-

közben a kerti sövényből csiripelést hallottam s széthajtva az ágakat, madárfészket találtam ott több apró pelyhes madárral. Természetesen nem bántottam a fészket, csak körülnézegettem, hogy milyen helyet választottak fészkek számára az öreg madarak. Később, amint ismét arra jártam, azt a titkolózó tyukot láttam épen ama tájról a sövény bozótjából előbujni. Eleinte nem igen törődtem vele, de aztán feltűnt, hogy a tyuk hangos kodácsolással a többi tyukokhoz ment, ott egy ideig hol halkabban, hol hangosabban kotyogott s ekkor egy másik tyuk nagy kerülő-uton szépen lassacskán épen oda megy a sövény alá s eltűnik a sűrűben. Ezalatt az első tyuk tovább kapargált a többi tyukok társaságában s mikor jó idő múlva a második is előkerült újra a sövény alól, akkor egy harmadik követte a példáját és szintén nagy kerülő-uton oda ment, eltűnt a sövény alatt.

Kíváncsi lettem, hogy ezek a bolondos tyukok ugyan mit járnak egymás után oda a sövény alá? Eleinte azt hittem, hogy talán az a kis madárfészkekeltette föl a figyelmöket, mert közel volt a földhöz, bele nézhetek. De ezt nem igen értettem volna, mert a tyuk nem érdeklődik más szárnyas fészke iránt. Megvárta tehát, míg a harmadik tyuk is előkerült, aztán odamentem és széthajtva az ágakat, fűrészgettem. A kis madárfészkek épen úgy volt ott, mint azelőtt, de a földön egy kis gödröt pillantottam meg. Látszott, hogy csak ép most, frissiben kaparták ki. A gödörben pedig — három tyuktojás volt. Most már aztán értettem a dolgot. Az a titkolózó tyuk ott a sövény

alatt kapart gödröt, hogy oda rejtse tojását. És mikor előjött a rejtekből, közölte a többi tyuk-komákkal, milyen jó titkos helyet talált, onnan bizonyosan nem viszi el senki a tojásaikat s a másik kettő is kedvet kapott, hogy elrejtse tojását a szakácsné elől.

Egy napon ismét az erdőben két falánk varjut figyeltem meg. A sok járástól fáradtan heveredtem egy fa alá s azt vettem észre, hogy egy varju sokáig kering egy igen sűrű lombos fa körül, aztán eltűnik ennek ágai közt. Pár pillanat múlva ismét előröppent s ekkor egy még nem is pelyhes kis madarat tartott a csőrében. A gonosz rabló rátalált egy kis madárpár fészkére s elrabolta az egyik tehetetlen kis madárfiókot. Egy közeli fára telepedett s ott fölfalta zsákmányát. Nem volt nálam semmi fegyver, nem büntethettem a gonoszt, nézmem kellett, mint lakomáz. Még javában falatozott, mikor egy másik varju jelent meg s a lakmározó közelében telepedett le. Azt hittem, el akarja tőle ragadni a zsákmányt, összevesznek. De ez nem történt. Csak károgtak néhányszor s az első rabló igen jó utasítást adhatott társának, mert ez hirtelen fölkerekedett, egyenesen ama fa felé röpült, melyen a fészkek volt, s nemsokára szintén egy madárkával a csőrében tért vissza társához. A két rabló aztán egymás mellett lakomázott. Az első, hamarabb elkészülvén, nyugodtan megvárta, míg pajtása is befejezte a lakomát, azután együtt röpültek el gonosz tettök színhelyéről.

Érdekes tapasztalásom volt kanári madaraimmal is. Két kanári volt a kalitkában, az egyik még egészen fiatal. Egy

napon vigyázatlanságból nyitva maradt a kalitka ajtaja s a fiatal madárka a nyitott ablakon át kiröppent egy közeli fára. Ott vigan csipogva ugrált, röpdesett, tolaszkodott és nem hallgatott semmiféle

csalogatásra, nem akart lejönni a fáról. De minden figyelmünk a szökevényre levén irányozva, egészen megfeledkeztünk arról, hogy a kalitka nyitva van s a másik kanári is kiszökhetik Ki is szökött s egyszerre

... ENGEDTE MAGÁT FELÖLTÖZTETNI. (Lásd a 122. lapon.)

csak azt láttuk, hogy az öregebbik madár is röppen kifelé az ablakon, egyenesen a fára. Most már együtt vigadoztak ott, féltünk kellett mind a kettőt. Ekkor cselre gondoltam. A szobába menve, az

ablakból hivatólag fütörésztem a szökevényeknek s az ablakpárkányra szórtam kedvencz eledelőket, a hangyatojást. Az öregebbik madár észre is vette mihamar s mert éhes volt, nem sokára beröp-

pent a
fól a
lantga
mások
s épen
az öre
zást, h
ismét
kező t
együtt
hogy
Amin
szetes
kot s
kalitk

pent a párkányra; ott jóízűen csipegette föl a csemegét, időnként pedig ki-kipislantgatott és csicsergett a fa felé, hol a másik szökevény még mindig vigan ugrált s épen nem készült visszatérni. Egyszerre az öregebbik kanári odahagyta a lakomázást, hirtelen kiröppent s már azt hittem, ismét megszökött a hamis. De az ellenkező történt. Pár percz múlva a másikkal együtt tért vissza, kivel bizonyosan közölte, hogy ott a párkányon jó csemege van. Amint ott voltak mind a ketten, természetesen gyorsan becsaptuk a külső ablakot s a kis szökevények visszakerültek a kalitkába.

IRÉNKE.

*IRÉNKE az én ne-
vem,
Bodros hajja a fe-
jem,
Piros orcám,
ajakam,
Hóféhér mind a
fogam.
Pillantásom nem
hamis*

*És azt hiszem magam is:
Nem vagyok csuf kis leány,
Csakhogy rossz sem vagyok ám,
Mamiának szót fogadok,
Durczás soha sem vagyok,
Inkább vigan nevetek,
És mindenkit szeretek
S ebből nagy hasznom ered:
Engem is mind, mind szeret.*

HÓS FERIKE ESETE.

— Kicsi beszélyke. —

POPPANT hősnek érezte magát Ferike, a mint ott az udvaron fapuskájával hadonázott.

— Ha az a medve ide jönne az udvarra, mindjárt lelőném... beszaladnék az apa szobájába, leakasztanám a nagy puskát, aztán bum! felfordulna a medve.

Erre a medvére azért akart oly nagyon lövöldözni, mert a Miska bácsi épen nagy vadászútról tért haza, itt volt ebéden és elbeszélte, mily szerencsésen sikerült egy hatalmas medvét lelőnie. Ferikének rögtön nagy kedve támadt medvét löni, csak az volt a baj, hogy ezen a tájon még nem igen láttak medvét.

Az az incselkedő Andor pedig, ki két évvel volt öregebb Ferikénél, úgy vélte, hogy nagy szerencse, hogy Ferike nem találkozik medvével.

— Hiszen még a Klári néni kis pincsi kutyájától is félsz, nehogy medvének mernél a szemébe nézni.

— Én félek? Nem félek én! És ha az a pincsi még egyszer rám támadna, felrugnám épen úgy, mint a medvét.

Ferike nem volt egészen tisztában, hogy mi a különbség a pincsi kutya és a medve közt. Ezt pedig nem igen lehetett tőle rossz néven venni, mert Ferike mindössze is alig hat éves legényke volt, a ki még nem sokat tudhatott a természetrajzból. De Andor már tudta az efféjét és nagyott nevetet, a mi aztán nagyon bosszantotta a kis vitézt.

Épen újra bizonyítgatni kezdte, hogy így meg úgy nem fél ő semmitől,

mikor az öreg szakácsné lépett ki a házból, kosárral a kezén.

— Hová megy? kérde Andor.

— Megyek Klára néniékhez, viszek befőzni való gyümölcsöt.

— Én is megyek, szól Andor, megkérdezem, mikor érkezik haza Béla. Te csak maradj itthon Ferike. Tudod, ott van a mérges kis pincsi, az nem szeret téged.

Ezt Andor olyan gúnyosan mondta, hogy Ferike el nem tűrhette. Érezte, hogy Andor mintha csak azt mondta volna: Ugy-e, medvét akarnál látni, de a pincsi kutyának sem mersz közelébe menni.

— Azért is elmegyek. Megmutatom, hogy nem félek tőle.

Elmentek mind a hárman. A Klára néniék háza nem volt messze, mihamar oda értek. A kapunál Andor ismét így szólt:

— Ferike, jobb lesz, ha te itt a kapu előtt megvársz. Tudod, ott bent utadba akadhat a pincsi.

Az igazat megvallva, Ferike maga is azt szerette volna legjobban, ha kint maradhat. Szörnyen mérges, kényes jószág volt a néni kis pincsije, mindenkire kaffogott. Persze, a ki keményen rárivallt és neki ment, attól megfutott; de a ki félt és szaladt, azt a hitvány kis eb aztán üldözte, mert ez szokása az ilyen állatnak. Mivel pedig Ferike mindig szepegett tőle, a kis kutya egészen rákapott, hogy megtámadja. Azért tehát egy pillanatig most is habozott. Andor pedig gúnyosan kaczagott.

— No lám, eddig volt a nagy vitézség. Most már ugy-e szepegsz?

— Nem szepegek, azért sem szepegek, be is megyek.

Be is ment, titkon reménykedve, hogy talán nem találkozik a mérges kis állattal. Csakugyan nem is látta s mialatt a szakácsné bement a házba és Andor is vele, Ferike az udvaron a virágokat nézegette. De alig álldogált ott pár perczig, mikor a házból mérges kaffogással kirozott a kis kutya, egyenesen Ferikének.

Ferike eleinte olyanformát gondolt, hogy megpróbálja a vitézkedést. Rákiáltott a kutyára, de még is egyuttal hátrált, a miből a mérges kis kutya láthatta, hogy nem valami hős ellenséggel áll szemben. Annál vakmerőbben neki rott tehát és már-már beleharapott Ferikének a nadrágjába. Ferike már szinte érezni vélte a kutya éles fogait, ennek pedig fele sem tréfa. Fölsikoltott, segítségért kiabált, de senki sem volt közel s Ferike nem tudott okosabbat tenni, mint hogy jajgatva, sikoltozva futásnak eredt, a kutya pedig utána. Szerencsére közel laktak s a saját házuk kapuja előtt épen ott állt az apa, a ki megvédelmezte. Mivel pedig Ferike még olyan kicsi legényke volt, az apa nem vette rosz néven ijedelmét, hanem így szólt:

— Fiacskám, minek mégis oda, mikor tudod, hogy azzal a bolondos kis állattal nem bírsz?

Pityeregve, akadozva vallotta meg Ferike, hogy hiszen ő nem is ment volna, de Andor csufolta, hát már csak belement a veszedelembé. Az apa mihamar kitalált mindent s Andorra, mikor hazatért, az a büntetés várt, hogy nem kapott ozsonnát.

— Ha a kutya megmarja Ferikét, komoly baj történhetett volna. Tanuld meg, hogy a kicsinyek gyöngeségét, félnkségét nem szabad rossz tréfára felhasználni. Oktatni kell őket, de nem könnyelműen veszélybe csalogatni.

KIRÁNDULÁS A »SZENT ANNA« TÓHOZ.

Csik-Tusnád fürdő, aug. 3.

TALÁN emlékszik még kedves Forgó bácsi tavalyi ígéretemre, hogy írni fogok a Szent-Anna-tóról. Akkor nem válthattam be ígéretemet, mert mikor Forgó bácsi feleletét kaptam, már otthon, Budapesten voltunk s akkor már késő lett volna nyári kirándulásokról írni kedves »Kis Lap«-unkba. De most, mivel megint itt vagyunk, nem akarom tovább halasztani ígéretem beváltását, annál is inkább, mert mióta itt vagyunk, már ismét kétszer tettük meg néhány kedves ismerősünkkel a kirándulást.

Már 4 óraker reggel talpon voltunk, fogadtunk vezetőket, elláttuk magunkat elemózsiával és 5 óraker indultunk.

Amint a tusnádi regényes fürdőt elhagytuk, balra napkelet felé óriási bércek meredtek elénk, melyek messze Kézdi-Vásárhelynél végződnek. Ezen a helyen nincs se falu, se tanya: ösrengeteggel borított hegyek érik egymást ott. Az ösvadonban utak sincsenek, csak vadász-ösvények és marha-csapások.

Egyik ilyen ösvényen indultunk meg. Korán reggel volt még, a nap nem süttött s kellemes volt a gyalogolás két meredek bércek között szüntelen felfelé, majd kisebb, majd nagyobb kapaszkodókon keresztül. — Egy óra múlva már csak imitt-amott lehetett látni egy-egy bükk- vagy nyír-fát; óriási fenyők nyúltak ég felé s a reggeli szellő ringatta örökzöld lombjukat.

Minél feljebb értünk, annál vadonabb lett a vidék. Amint a vihar, töveikből kiesvarva,

ledöntögette a roppant fákat, azon módon ott korhadnak s benőnek mohával és futó virággal. Az ilyen fákat gondosan körül néztük, hátha találánk rajtok vagy egy bogarat. Fogtunk is egy czingolányt, egy nagy czinczért, piros pattogányt, tülkönczöt, stb., melyek mind igen díszítik gyűjteményeinket.

Végre mintegy két ezer lábnyi magasba kapaszkodva, sík tér nyílt meg előttünk, mely első látásra oly szomorú volt! Az egész hegy tetején egymást érik a kidöntögetett százados szálfák s a tövig leégett fák szenes maradványai. Borzasztó viharok kellett itt pusztítani. Csak a fű között ugráló száz meg száz, cserebogár nagyságu békák teszik némileg élénkkel ezt a helyet.

E szomorú helyen áthaladva, felmáztunk a »Csomád« tető oldalára. Itt egy lapály tünt elénk. Ezt az egész tért valami zöldesbarna sűrű moha és hinár fedi, ez a »Mohos« tava. Ha ember vagy állat e hináros felszínre lép, a moha lesüpped alatta és őt elnyelik a szövevények. De egy kissé feljebb menve, gyönyörű látvány tárult elénk: mintegy kétszáz kisebb-nagyobb tengerszem mint megannyi csillag ragyog a különben zord ingoványon. E helyről írta »Tengerszem tündére« című gyönyörű regéjét koszorús írónk: Jókai Mór.

Ekkor már nagyon el voltunk fáradva, tehát a tó megtekintését reggelizés utánra hagytuk. Elmentünk a »Csomád« tulsó oldalára, honnan belátni Csikmegyének nagy részét s itt kerestünk magunknak árnyékos tanyát. A zöldben jóízűen költöttük el a reggelit, élvezve a pompás fenyőillatos levegőt.

Reggeli után elmentünk megtekinteni a »Szt. Anna« tavát.

Kilencszáz ötvenegy méternyi magasban a tengerszín felett, kétszáznegyven méternél magasabbra emelkedő hegyek által képezett medenczében fekszik e nagyszerű hegyi tó. — A körülfekvő hegyeket nyír és bükk borítja, míg a tó partján körös-körül sugár fenyők emelkednek, mintegy sötét keretbe foglalva a viz sima tükkrét.

Mindezt látva, eszembe jutott nagy költőknek, Petőfi Sándornak verse:

Óh természet, óh dicső természet!
Mely nyelv merne versenyezni véled?
Mily nagy vagy te! mentül inkább hallgatsz,
Annál többet, annál szebbet mondasz.

Azután elmentünk bogarászni. Felmentünk a bérc legmagasabb pontjaira s ott nézegettük a kidőlt tőkeket. Leginkább kerestük a havasi cinczéreket, mert egyebet lent a ferdőben is kaphatunk eleget; de ezt nem hiába hívják havasi cinczérnek, csak fent a havas legmagasabb pontjain található. Gyönyörű bogár, talán a legszebb valamennyi bogár-faj között. A színe kékes-szürke s benne hat fekete folt van, kék és fekete csíkos szarva kétszer akkora, mint a teste.

Ott a hegyen is kevés van s nehéz őket meglátni a sűrű mohával benőtt fatörzsökön. Mégis megfogtunk huszonegyet. E bogarász utunk is igen szép tájakon vezetett át. Körülöttünk mindenfelé őserdőkkel koszorúzott hegyek; messze távolban látszottak a »Bálványos« vár festői romjai; ennek tövében van a torjai »Büdös« barlang; mellettünk mindenütt óriás fenyők, körülhőve havasi nefelejessel s más virágokkal, melyek közt hívogatólag int az édes és zamatos erdei szamóca, málna és áfonya.

Déli tizenkét óra után visszamentünk a tanyára ebédelni. Ebéd után még egyszer körül jártuk »Csomád« tetőt és megszemléltük a »Szent-Anna« tavát s a mellette lévő kápolnát, hova Anna napján búcsut jár a székely-nép.

Azután még egy keveset pihentünk és fél hat órakor elindultunk haza felé, de nem azon az ösvényen, a melyiken jöttünk, hanem egy másikon. Ez egy katlanon vezet keresztül, mely régen roppant fenyő-erdő volt, de leégett s most fiatal nyír erdő. A hely mindenütt szikla-darabokkal van tele. A katlanon túl sziklás hegység emelkedik s az egyik hegyen, melyet »Várhegy«-nek hívnak, régi vár omladéka láthatók, az omladékokon fa tenyészik, melyet vihar ültet, vihar dönt ki. Itt megálltunk egy kicsit, hogy megpróbáljuk a nagy-

széri viszhangot, melyet a szemben lévő szikla kiált vissza.

Másfél óra múlva leértünk a fürdőt övező fenyves erdőbe. Mihelyt haza értünk, a bogarákat feltűzőgettem, nehogy összeszáradjanak.

Én itt igen jól mulatok, mindennap meggyünk bogarászni, sétálni, fürdeni stb. Óhajtom, hogy kedves Forgó bácsi is hasonlóan kellemesen töltsse el a nyári hónapokat.

Kiváló tisztelettel maradok hű olvasója
Lászlófalvy E. Árpád.

UTÓLAGOS MEGFEJTŐK.

A »Kis Lap« XXXV. köt. 5-dik számában közölt rejtvények megfejtését még beküldték; Tisza Lajos, Veisz Ármán, Burger Bella, Truskovszky (?) Margit és Anna (neveteket írjátok ki tisztán. F. b.) V. Horváth Margit, Berkó Anti, Dienes Rózsika, Miklós Ödön, Böhm Jolán és Erzsike.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Ida néni. A kérdezett csak jóval augusztus 20-ika után lesz Budapesten. — **Lusztig Béla.** A szarka, varju és macska története meglehet, hogy olyanformán történt, de valahol hiány van az előadásban. Mert az nem lehet, hogy az a varju, ha még olyan lomha volt is, a macska támadásának láttára mégis csak ott maradt volna azon az ágon, várva az új támadást és azt, hogy szarka pajtása megmentse. Így kis olvasótársaid el nem hinnék. — **Truskovszky Margit és Anna.** Az egyik talalás feladványt besoroztam a közlendők sorába. — **Weisz Ármán.** Vizsgálatod jó sikeréről örömmel vettem tudomást, úgy mint örömmel fogom venni látogatásodat is. — **Gold Margit.** Verseskéd bizony nem mehet vers számba. De az nem baj, mert nem a te feladatod, hogy verset írj. Ugy gondolom, nem is tanultál még verstant és így még azt sem tudhatod, hogy mik a vers formai szabályai. Majd idővel bizonyosan tudni fogod. — **Krause Olga.** Azok az alakok jelképezik a »Kis Lap« ifju világát és kedves játszótársait az állatvilágból. Azt az arcképet pedig nem közölhetem. Majd megmagyarázza neked valaki, hogy az szerénytelenség volna. — **Némethy Mariska.** Remélem, hogy a szentkúti időzés meg fog erősíteni s ezután szeretni fogod a telet is. Megvan ám a télnek is a haszna és öröme s a ki jól edzi magát, nem fél a hidegtől. Azt is fölteszem, hogy bár szeteted a vakációt, a tanulástól sem fogsz félni. Egyébként üdvözöllek! — *Több levélről a jövő számban.*